

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1

- Indledning 23
- 1. Emnet 23
- 2. Aktieselskaber og foreninger 23
- 3. Emnets afgrænsning 24
- 4. Afstemninger 26
- 5. Litteraturen 27
- 6. Selskabsloven 28
- 7. Bogens opbygning 29

Kapitel 2

- Generalforsamlingen 30
- 1. Begrebet 30
- 2. Initiativet til generalforsamling 30
- 3. Kompetence 31
- 4. Kompetence i forhold til dirigenten 32
- 5. Forskellige typer generalforsamling 34
 - 5.1. Stiftende generalforsamling 34
 - 5.2. Ordinær og ekstraordinær generalforsamling 34
 - 5.3. Skrivebordsgeneralforsamling 35
 - 5.4. Flerstedsgeneralforsamling 36
 - 5.5. Hel eller delvis elektronisk generalforsamling 36
 - 5.6. Surrogater for sædvanlig generalforsamling 36

Kapitel 3

- Dirigenten 38
- 1. Indledning 38
- 2. Dirigentens opgaver og beføjelser 38
- 3. Dirigentens egenskaber 39
- 4. God dirigentskik – god generalforsamlingskik 40
- 5. Udpegning eller valg af dirigent 41
- 6. Afsættelse af dirigenten 43
- 7. Habilitet 43
- 8. Optræden i andre roller 44

Kapitel 4

Indkaldelse, fremlæggelser og dagsorden 45

1. **Indledning 45**
2. **Foreninger 45**
3. **Indkaldelse i aktieselskaber, der ikke er børsnoterede 45**
 - 3.1. **Frister og indkaldelsesmåde 46**
 - 3.2. **Indhold 47**
 - 3.3. **Fremlæggelser 47**
4. **Indkaldelse i børsnoterede selskaber 48**
 - 4.1. **Frister og indkaldelsesmåde 48**
 - 4.2. **Indhold 49**
 - 4.3. **Fremlæggelser 50**
5. **Dagsordenen 50**
 - 5.1. **Forening af dagsordenspunkter 51**
 - 5.2. **Ændring af rækkefølgen 51**

Kapitel 5

Praktik og logistik 54

1. **Indledning 54**
2. **De fysiske rammer 54**
3. **Stemmesedler m.v. 56**
4. **Adgangskontrol 57**
5. **Stemmeoptællere 60**
6. **Referent 60**
7. **Diverse udstyr 61**

Kapitel 6

Møderet, taleret, forslagsret og stemmeret 63

1. **Møderet 63**
 - 1.1. **Aktionærer 63**
 - 1.1.1. **Børsnoterede selskaber og andre selskaber med registreringsdato 63**
 - 1.1.2. **Anmeldelse af deltagelse 64**
 - 1.1.3. **Selskaber uden registreringsdato 66**
 - 1.1.4. **Stemmeløse aktier 66**
 - 1.1.5. **Mindreårige aktionærer og aktionærer under værgemål 67**
 - 1.1.6. **Flere ejere 67**

- 1.1.7. Dødsboer 68
- 1.1.8. Selskaber m.v. 68
- 1.1.9. Pantsatte aktier 68
- 1.1.10. Købsberettigede 68
- 1.1.11. Tvist om ejerskab eller stemmeret 68
- 1.2. Medlemmer 69
- 1.3. Fuldmægtige 70
 - 1.3.1. Fuldmægtige for aktionærer 70
 - 1.3.2. Fuldmægtige for medlemmer 75
- 1.4. Ledsagere 76
 - 1.4.1. Aktionærers ledsagere 76
 - 1.4.2. Medlemmers ledsagere 76
- 1.5. Ledelses- og udvalgsmedlemmer 77
- 1.6. Kandidater 77
- 1.7. Revisor 77
 - 1.7.1. Revisor i aktieselskaber 77
 - 1.7.2. Revisor i foreninger 79
- 1.8. Aktive deltagere indkaldt af bestyrelsen 79
- 1.9. Hjælpepersonale 79
- 1.10. Passive deltagere med særlig tilladelse 80
- 1.11. Pressen 80
- 1.12. Bortvisning 82
- 2. Taleret 82
 - 2.1. Selskaber 82
 - 2.2. Foreninger 83
- 3. Forslagsret 85
 - 3.1. Selskaber 85
 - 3.2. Foreninger 86
- 4. Stemmeret 87
 - 4.1. Selskaber 87
 - 4.2. Foreninger 87

Kapitel 7

- Igangsættelse 89**
 - 1. Åbningen 89
 - 2. Dirigentvalg 89
 - 3. Dirigenten tager over 90
 - 3.1. Konstatering af lovlighed 91

- 3.2. Andre indledende oplysninger 95
- 4. Dirigenten anser i det hele generalforsamlingen for ikke-beslutningsdygtig 96
- 5. Dirigenten anser generalforsamlingen for delvis ikke-beslutningsdygtig 97

Kapitel 8

Debatten 98

- 1. **Sprog 98**
- 2. **Dirigentens ledelse af debatten 100**
 - 2.1. Talerækkefølgen 100
 - 2.2. Afslutning af debatten – taletid 103
- 3. **Forebyggende og korrigerende dirigentaktion 104**
 - 3.1. Talere 105
 - 3.1.1. Manglende relevans 105
 - 3.1.2. Indlæggets indhold 105
 - 3.1.3. Indlæggets form 107
 - 3.1.4. Indlæggets varighed 108
 - 3.2. Tilhørere 109
- 4. **Dirigentens sanktioner mod deltagerne 110**
 - 4.1. Grundprincipper 110
 - 4.2. Non-verbale advarsler og tilrettevisninger 111
 - 4.3. Afbrydelse med tilrettevisning 111
 - 4.4. Afbrydelse med advarsel 112
 - 4.5. Fratagelse af ordet 112
 - 4.6. Bortvisning af talere 113
 - 4.7. Bortvisning af andre 113
 - 4.8. Bortvisning af stemmesnydere 114

Kapitel 9

Spørgsmål og svar 115

- 1. **Indledning 115**
- 2. **Selskaber 115**
 - 2.1. Den almindelige spørgsmålsret 115
 - 2.2. Spørgsmål til dagsordenen m.v. 116
 - 2.3. Skriftlige spørgsmål i statslige og børsnoterede selskaber 116
 - 2.4. Grænser for spørgsmålsretten 118

- 2.5. Dirigentens opgaver 118
- 3. Foreninger 119

Kapitel 10

Forslag 120

- 1. Indledning 120
- 2. Varslede forslag 121
- 3. Uvarslede forslag 123
 - 3.1. Indledning 123
 - 3.2. Forslaget kan fremsættes, fordi sagen er på dagsordenen 124
 - 3.3. Forslaget kan fremsættes, fordi det ikke afgør sagen 126
 - 3.3.1. Forslag fremkaldt af beretning og årsrapport 127
 - 3.3.2. Særligt om mistillidsvotum og tillidsvotum 127
 - 3.4. Forslag om afholdelse af ekstraordinær generalforsamling 129
 - 3.5. Personvalg 130
 - 3.5.1. Selskaber 130
 - 3.5.2. Foreninger 131
 - 3.6. Ændringsforslag 132
 - 3.7. Procedureforslag 136
 - 3.7.1. Valg af ny dirigent 136
 - 3.7.2. Forslag om mødets ophør før dagsordenen er udtømt 137
 - 3.7.3. Forslag om mødets udsættelse til en anden dag 137
 - 3.7.4. Forslag om en pause 138
 - 3.7.5. Forslag om en sags eller et forslags afvisning 138
 - 3.7.6. Forslag om overgang til næste punkt på dagsordenen 139
 - 3.7.7. Forslag om en sags eller et forslags udsættelse 139
 - 3.7.8. Forslag om debattens afslutning 140
 - 3.7.9. Forslag om behandling i udvalg 141

Indholdsfortegnelse

- 3.7.10. Forslag om indkaldelse af ekstraordinær generalforsamling 141
- 3.7.11. Forslag om undladelse af afstemning 141
- 3.7.12. Forslag om genoptagelse af allerede behandlet punkt 142
- 3.7.13. Sammenfatning 142
- 4. Principale og subsidiære forslag 142
- 5. Mangler ved forslag 143
 - 5.1. Afhjælpning 143
 - 5.2. Manglerne 143
 - 5.2.1. Indhold 143
 - 5.2.2. Form 145
 - 5.3. Særligt om dispensation fra vedtægterne 145

Kapitel 11

Afstemninger – Indledning 147

- 1. Afgørelser uden afstemning 147
- 2. Afstemningsform, afstemningsmetode og afstemningsresultat 147
- 3. Fastsættelse af reglerne om afstemningsmetoden 148
- 4. Nøjagtighed (rigtighed) ctr. effektivitet 149
- 5. Hovedforskellen mellem valg og vedtagelse 149
- 6. Majoritetskrav 151
 - 6.1. Relativ majoritet ctr. absolut majoritet 152
 - 6.1.1. Selskabslovens § 105 156
 - 6.1.2. Absolut og relativ majoritet ved afstemning efter bunkemetoden 159
 - 6.2. Simpel majoritet ctr. kvalificeret majoritet 159
 - 6.3. Den forenklede sontring 161
- 7. Aktieklasser og stemmelofter 161

Kapitel 12

Afstemninger – Udfordringerne og løsningerne 162

- 1. Indledning 162
- 2. Valg af én af tre 162
 - 2.1. Indledning 162
 - 2.2. Traditionen – seriemetoden og eliminationsmetoden 162

- 2.3. Den simple metode ctr. nuanceret stemmeafgivning eller eliminationsrunder 165
- 2.4. Karaktermetoder 166
- 2.5. Præferencemetoder 167
- 2.6. Tvekampe – Condorcet-vinder 169
 - 2.6.1. Hvem kan være Condorcet-vinder? 169
 - 2.6.2. To slags stemmedueller 171
- 2.7. Det kontradiktoriske tilfælde 172
 - 2.7.1. Indledning 172
 - 2.7.2. Det kontradiktoriske tilfælde og direkte tvekamp 173
 - 2.7.3. Hyppigheden af kontradiktoriske tilfælde 173
 - 2.7.4. Den simple metodes behandling af Condorcet-vinderen og de kontradiktoriske tilfælde 175
 - 2.7.5. Manglende konstatering af kontradiktion ved direkte tvekampe 175
 - 2.7.6. Løsningsmodeller for de kontradiktoriske tilfælde 176
 - 2.7.6.1. Hittidig teori 176
 - 2.7.6.2. Tripelmetoden 179
- 2.8. Taktisk stemmeafgivning 180
 - 2.8.1. Stemme kun på deltagerens favorit 180
 - 2.8.2. Stemme på favorit og formodet svageste modstander 181
- 3. Valg af én af fire eller flere 181
 - 3.1. Præferencemetoders fordele og ulemper 181
 - 3.2. Elimination ned til tre kandidater 182
- 4. Valg af to 186

Kapitel 13

Grundlæggelse af et nyt afstemningssystem 188

- 1. Indledning 188
- 2. Krav til et afstemningssystem 189
 - Krav 1: Systemets metoder skal have god balance mellem nøjagtighed (rigtighed) og effektivitet 189
 - Krav 2: Dirigentens virksomhed skal være regelstyret, men med valgmuligheder 190

- Krav 3: Metoderne skal give mulighed for passende nuancering af standpunkter 190
- Krav 4: Metoderne bør begrænse stemmespild 190
- Krav 5: Metoderne må ikke favorisere visse kandidater eller forslag 191
- Krav 6: Metoderne skal undgå valg af én kandidat eller ét forslag med kun relativ majoritet 191
- Krav 7: Metoderne bør begrænse risikoen for afgørelse ved lodtrækning 192
- Krav 8: Metoderne skal undgå at bringe de stemmende i et dilemma 192
- Krav 9: Metoderne må ikke indbyde til taktisk stemmeafgivning 193
- Krav 10: Metoderne skal sikre færrest muligt afstemningsrunder ved skriftlig afstemning 193
- Krav 11: Proceduren skal være endeligt fastlagt før hvert afstemningsforløb 193
- Krav 12: Der må ikke vedtages noget, der ikke er foreslået 193
- Krav 13: Afstemningssystemet skal være komplet 194
- Krav 14: Der skal være en høj grad af sammenhæng mellem afstemningssystemets dele 194
- 3. Elementer i et nyt afstemningssystem 194**
 - 3.1. Tripelmetoden 194
 - 3.2. Bunkemetoden 197
 - 3.3. Eliminationsrunder 199
 - 3.4. Valg af én 200
 - 3.5. Valg af to 201
 - 3.6. Valg af tre 202
 - 3.7. Valg af mere end tre 202
 - 3.8. Valg i interval 202
 - 3.9. Simultanaftemninger, herunder delt afstemning 203
 - 3.10. Genvejsafstemning 203
 - 3.11. Status-quo-elimination 204
 - 3.12. Sidestilling af forslag, ændringsforslag og underændringsforslag 205
 - 3.13. Forslag bestående af flere elementer 205
 - 3.14. Flere forslag samlet i et forslag 206
 - 3.15. Kombinationsforslag og mangel på samme 206

Kapitel 14

Afstemningsformer 208

1. **Indledning** 208
2. **Valg og vedtagelse uden mulighed for afstemning** 208
3. **Enstemmigt valg og vedtagelse ved passivitet** 209
 - 3.1. De simple passivitetsmetoder 209
 - 3.2. Passivitet bliver til ja-stemme 210
 - 3.3. § 101, stk. 5-situationen 211
4. **Valg og vedtagelse ved akklamation** 212
5. **Vedtagelse trods mindre modstand** 212
 - 5.1. Almindelige forslag 212
 - 5.2. Forslag til vedtægtsændringer 212
 - 5.3. § 101, stk. 5-situationen 213
 - 5.3.1. Metode 1: Alle undtagen brev- og instruksstemmerne 213
 - 5.3.2. Metode 2: Begrænset udgangsafstemning 214
 - 5.3.3. Metode 3: Fuld udgangsafstemning 214
 - 5.3.4. Forkastelse ved forenklet afstemning 214
 - 5.4. Børsnoterede selskaber, hvor der ikke er fremsat krav efter SL § 101, stk. 5 215
6. **Bortfald af forslag** 215
7. **Håndoprækning og tilsvarende markering** 216
8. **Afstemning ved anden markering** 218
9. **Navneopråb** 218
10. **Skriftlig afstemning** 220
11. **Urafstemning** 220
12. **Elektronisk afstemning** 220
13. **Lodtrækning** 221

Kapitel 15

Valg 222

1. **Indledning** 222
2. **Valg af dirigent, stemmeoptællere, referent og suppleanter** 223
3. **Simultane eller successive valg** 223
4. **Obligatorisk valg af et bestemt antal** 224
5. **Obligatorisk valg af én eller to** 225

6. Obligatorisk valg af én, to eller flere eller valg af et antal i et vist interval 226
7. Fakultativt valg 226
8. Potentielt valg 227
9. Listevalg 228

Kapitel 16

Beslutninger 229

1. Konkurrerende og ikke konkurrerende forslag 229
 - 1.1. Uforenelige forslag 229
 - 1.2. Forenelige forslag, der opleves som uforenelige – kombinationsforslag eller mangel på samme 230
2. Afstemning om ét forslag 231
3. Afstemning om to konkurrerende forslag 231
4. Afstemning om tre konkurrerende forslag 234
5. Afstemning om fire eller flere konkurrerende forslag 237
6. Opdeling af forslag i flere delforslag og i flere elementer 238
7. Principale og subsidiære forslag 240
8. Forslag, der kræver kvalificeret majoritet 240
9. Dispensation fra vedtægterne 241

Kapitel 17

Blanke og ugyldige stemmer 243

1. Blanke stemmer 243
2. Ugyldige stemmer 244
 - 2.1. Tvang, falsk m.v. 244
 - 2.2. Inhabilitet 244
 - 2.3. Forkert stemmeseddel 244
 - 2.4. Forskriftstridig stemmeafgivning 245
 - 2.5. Kommentarer 245
 - 2.6. Brud på hemmeligheden 246
 - 2.7. Delvis ugyldighed 246
 - 2.8. Fortolkning 246
 - 2.9. Ugyldighedens betydning 247
3. Aktive stemmer 247

Kapitel 18

Inhabilitet 248

1. Inhabilitetsreglen i SL § 86 248
2. Decharge 248
3. Misbrugsreglen i SL § 108 249
4. Dirigenten 249

Kapitel 19

Ejeraftaler 251

1. **Indledning 251**
 - 1.1. Unkladelses- ctr. handlepligter 251
 - 1.2. De to spørgsmål 252
2. Teorien før selskabsloven 252
3. Betænkningen 255
4. Forslaget og selskabsloven 257
5. **Retsstillingen efter selskabsloven 258**
 - 5.1. Ugyldighed af beslutning i strid med ejeraftale? 258
 - 5.2. Dirigentens indgrebsmulighed 258
 - 5.3. Overdragelse af stemmeret ved pantsætning, call-optioner og suspensivt betingede overdragelsesaftaler 259
 - 5.4. Overdragelse af aktier i strid med ejeraftale 260
 - 5.5. Selskabslovens § 108 260
 - 5.6. Retligt forbud 261
 - 5.7. Retligt påbud 263

Kapitel 20

Brevstemmer 264

1. **Indledning 264**
2. **Reglerne om brevstemmer 266**
 - 2.1. Motiverne til selskabsloven 266
 - 2.2. Selskabets fastsættelse af regler 266
 - 2.3. Formularer 267
 - 2.4. Krav til brevstemmen 268
 - 2.5. Perioden for afgivelse af brevstemmen 268
 - 2.6. Møde-, tale- og forslagsret 269
 - 2.7. Delvis brevstemme og flere brevstemmer 269
 - 2.8. Tilbagekaldelse af brevstemme 270
 - 2.9. Kontrol af brevstemmer 271

Indholdsfortegnelse

- 2.10. Afkald på retten til at brevstemme? 271
- 2.11. Hvem kan brevstemme? 272
- 2.12. Quorumkrav 272
- 2.13. Stemme for ikke fremsatte ændringsforslag og på ikke opstillede kandidater? 272
- 2.14. Ugyldighed 273
- 2.15. Brevstemmens virkning for fremsatte forslag 274
- 2.16. Kombinationsforslag 274
- 2.17. Fortolkning af brevstemmer 275
- 2.18. Afstemning ved håndsoprækning 278
- 2.19. På forhånd afgjorte afstemninger 278

Kapitel 21

Fuldmagter med instruks 279

- 1. Hittidig dansk ret og praksis 279
- 2. Fællesskabsretten om børsnoterede selskaber 280
- 3. Selskabsloven 281
- 4. Fuldmagtsretlige aspekter 283
- 5. Selskabets håndhævelse af instrukser 284
- 6. Registrering af instruksfuldmagter 285
- 7. Stemmeinstruks ctr. brevstemme 286
- 8. Ikke-børsnoterede selskaber 287
- 9. Fuldmagt med instruks til medaktionær 287
- 10. Foreninger 288
- 11. Afstemning ved håndsoprækning 288

Kapitel 22

Dagsordenens enkelte punkter 289

- 1. Fremlæggelse af skriftligt besvarede spørgsmål 289
- 2. Beretning 289
- 3. Årsrapport 290
- 4. Resultatdisponering 292
- 5. Decharge 293
- 6. Budget 297
- 7. Kontingent 298
- 8. Eksklusionssager 298
- 9. Forslag 300
- 10. Bestyrelsesvalg 301

11. Suppleanter og evt. udvalg 305
12. Revisorvalg 305
13. Bemyndigelse 305
14. Eventuelt 306

Kapitel 23

Genoptagelse og omgørelse 307

1. Ændring af tidligere generalforsamlings beslutning 307
2. Omgørelse af dirigentens beslutninger 307
3. Genoptagelse og evt. omgørelse 308
 - 3.1. Indledning 308
 - 3.2. Fejl 309
 - 3.3. Efterfølgende ændringer i de faktiske forudsætninger 310
 - 3.4. Kultur 311
 - 3.5. Dirigentens vetoret 311
 - 3.6. Gennemførelse af genoptagelse 311

Kapitel 24

Mødets afslutning 313

1. Dirigenten 313
2. Formanden 313

Kapitel 25

Referat 314

1. Selskaber 314
 - 1.1. Indledning 314
 - 1.2. Fondsbørsmeddelelse 315
 - 1.3. Referatets indhold 315
 - 1.4. Tilgængeliggørelse af referatet 317
 - 1.5. Særlige krav til børsnoterede selskaber 317
2. Foreninger 322

Kapitel 26

Ugyldighed og ansvar 323

1. Ugyldighed 323
2. Ansvar 325
3. Mangelskrav 326
4. Disciplinæransvar 326

Indholdsfortegnelse

- *Bilag 1*
Afstemningsregler for forening (FR) 327
 - *Bilag 2*
Afstemningsregler for selskab (SR) 356
 - *Bilag 3*
Afstemningsregler for børsnoteret selskab (BSR) 391
 - *Bilag 4*
Eksempler på dirigentaktion 422
 - *Bilag 5*
Generalforsamlingsrelaterede frister i selskabsloven 438
- Litteraturliste 444
- Stikordsregister 447